

حسین یار احمدی / فعال کسب و کارهای آنلاین

هر هفته در این صفحه به تغییرات مهم در ایران از دریچه فرهنگ استارت‌آپی نگاه می‌کنیم؛ این بار حسین یار احمدی، مدیر اجرایی استارت‌آپ مدکمپ، که تجربه کار در استارت‌آپ‌های مختلف حوزه سلامت را دارد در این مطلب از تأثیر این کسب و کارها بر متنوع کردن زیست‌بوم اقتصادی کشور نوشته است.

۷ + | فرهنگ استارت‌آپی

تکثر در نوع کسب و کارها

از جنبه‌ای دیگر در گذشته نه چندان دور برای شروع یک کسب و کار انتخاب‌های کمی وجود داشت و با یک گشت و گذار ساده در نام برندهای مشهور کشور به این می‌رسیدید که چقدر اسم‌ها و برندهای تکراری و تقلیدی و چقدر کمبود خلاقیت داریم در فضای اقتصادی کشور. اما حالا استارت‌آپ‌ها به حوزه‌های متنوعی ورود کرده‌اند و جسارت و اعتماد به نفس راه‌اندازی کسب و کار را به بخش‌های مختلف کسب و کار تزریق کرده‌اند. از فناوری‌های سخت و محصولات مبتنی بر تکنولوژی، خریدهای اینترنتی، حمل و نقل و لجستیک و خرید از رستوران گرفته تا سلامت و بلاکچین و محتوا و... گویی اقتصاد از انحصار دکتر شدن و مهندس شدن و معمار شدن خارج شده و آدم‌ها با استارت‌آپ‌ها، ظرفیت‌های گوناگون کارآفرینی در حوزه‌های مختلف را شناسایی کرده‌اند. حالا یک نجار و یک خیاط و یک شیرینی‌پز هم جسارت راه‌اندازی یک کسب و کار بزرگ و تازه را پیدا کرده. این تکثر در نوع کسب و کارها یکی از مهم‌ترین تأثیرات فرهنگی استارت‌آپ‌ها در چند سال گذشته بوده است.

حتی کسانی که از این قافله جا مانده‌اند هم تقلا می‌کنند که عقب‌ماندگی خود را جبران کنند؛ حوزه‌هایی چون رسانه‌های مکتوب که در تلاش هستند برای پیوستن به این چرخه تنوع و تکثر، فرصت‌های تازه کسب و کاری برای خود و ذینفعانشان خلق کنند.

چطور استارت‌آپ‌ها مفهوم تنوع و تکثر را در فضای کسب و کار دگرگون کردند؟

یک رنگین کمان واقعی

حضور استارت‌آپ‌ها در فضای اقتصادی ایران به یک تنوع جالب توجه در فرهنگ اقتصادی ما منجر شده است. از تنوع ایده‌ها، تنوع فرهنگ‌ها و تنوع جنسیتی گرفته تا تنوع مشارکت و حضور تیپ‌های مختلف افراد در کسب و کارها. روزگاری برای استخدام در یک اداره دولتی، حضور در یک کارخانه یا بسیاری کسب و کارهای عمومی دیگر، افراد می‌بایست حتما شرایط خاصی را دارا می‌بودند که ممکن بود هم از نظر حرفه‌ای و هم شخصی به آنها اعتقاد چندانی نداشتند، شرایطی که از نوع پوشش و ادبیات و رفتار گرفته تا سایر ملاک‌های پیدا و پنهان را شامل می‌شد و به شکل‌گیری یک یکدستی خطرناک در فضاهای کاری ما می‌انجامید. اگرچه در آیین‌نامه‌ها از برابری و حق یکسان همه گروه‌های جمعیتی در کسب یک موقعیت شغلی صحبت می‌شد، اما در عمل ماجرا متفاوت بود، مثل یک کارخانه صابون‌سازی همه یک تیپ و قیافه و همه یک جور. محیط و فرهنگ کسب و کاری ما جایی بود برای یک شکل شدن و البته جذب آدم‌ها شبیه هم. معلولان جسمی و ذهنی، ساکنان و مردم شهرهای کوچک، پیروان مذاهب رسمی پذیرفته شده کشور، مهاجران قانونی سایر کشورها، زن، مرد، جوان و پیر، دختر، پسر و اهالی فرهنگ‌های متعددی که در کشور وسیع و زیبایمان داریم، همه این تنوع و تکثر وقتی به فضای کسب و کار می‌رسید در دام محدودیت‌ها و یک شکل‌سازی‌ها گیر می‌کرد و راه به جایی نمی‌برد.

وقتی همه هستند

ولی با حضور شرکت‌های استارت‌آپی و فناوری محور ورق را می‌توان برگشته در نظر گرفت. آنجا که جمعیتی پر شر و شور و مشتاق، فارغ از تمام برچسب‌های محدودکننده، در کنار هم برای هدفی مشترک در حال تکاپو هستند. استارت‌آپی می‌بینید که در رأس اش یک معلول جسمی قرار دارد و جلوداری می‌کند، مجموعه‌ای دیگر را زنان و دختران راه انداخته‌اند، آن دیگری از یکی از شهرهای شمالی است، دیگری محصولات روستاهای دورافتاده کشور را با کمک اهالی همان منطقه عرضه می‌کند، در یکی شیعه و سنی و عرب و عجم کنار هم مشغولند، افغانستانی و سوری‌های مقیم و پناهنده به کشور در مجموعه‌ای دیگر کار می‌کنند، دانشجویهای دانشگاه‌های مختلف کشور فارغ از برچسب‌های نخبه و برتر و رتبه اول و... صرفاً با معیار مهارت در مجموعه‌ای کنار هم ایستاده‌اند و... جریانی شکل گرفته که می‌توان آن را تنوع فرهنگی در محیط کسب و کار نامید.

تنوع و تکثر واقعی و نه شعاری، بخش مغفول‌مانده فرهنگ کسب و کار ما بوده که حالا استارت‌آپ‌ها و فرهنگ استارت‌آپی در حال جبران این غفلت و ساختن یک منظومه کسب و کاری رنگارنگ است که نام‌ها و فرصت‌های زیادی در آن حضور دارند

تنوع خلاقیت و ایده‌پردازی

یک بخش مهم دیگر این ماجرا، تنوع و خلاقیتی است که در طراحی‌ها و تبلیغات و به‌طور کلی ایده‌پردازی‌ها می‌بینیم که خود باعث ایجاد شغل‌ها و فرصت‌های کاری جدید و متنوعی شده، به حدی که بسیاری از عناوین شغلی در وبسایت‌های کاریابی استارت‌آپی برای نسل‌های قبلی تقریباً بی‌معناست! عناوینی که شرح آنها در یک یا دو جمله نمی‌گنجد. به عنوان مثال با چه عبارت و جمله‌ای می‌توان عنوان شغلی «یو-ایکس کار» را برای کسی شرح داد؟ یا شغلی به نام استراتژیست محتوا که مبین بخش دیگری از تنوع مهارتی در این فضا است. همین متنوع‌سازی فضای کسب و کاری توسط استارت‌آپ‌هاست. تنوع و تکثر واقعی و نه شعاری، بخش مغفول‌مانده فرهنگ کسب و کار ما بوده که حالا استارت‌آپ‌ها و فرهنگ استارت‌آپی در حال جبران این غفلت و ساختن یک منظومه کسب و کاری رنگارنگ است که نام‌ها و فرصت‌های زیادی در آن حضور دارند.